

Sällskapet Strömstierna – Nyhetsbrev 18

Hej alla,

I dessa fortfarande mindre bra tider hoppas jag att Ni alla ännu håller distansen fullt ut ...
Men för att åter försöka pigga upp Er litet så kommer nu Nyhetsbrev 18.

Utöver nyheterna i detta brev om Lysekils historia finns de gamla nyhetsbreven tillgängliga på vår hemsida: Nyhetsbrev 1: 1543 – 1587. N:o 2: fram till år 1610. N:o 3: till år 1658-02-26. N:o 4: till år 1679-08-22. N:o 5: till år 1700 (Lotsstation på Lotsberget). N:o 6: till freden i Nystad 1721-08-30. N:o 7: till 1747 cirka. N:o 8: till 1778-01-24. N:o 9: till år 1800. N:o 10: till fredsavtalet med Norge 1814. N:o 11: till år 1830. N:o 12: till köpingsbildandet 1836-02-27. N:o 13: till 1843. N:o 14: till 1850. N:o 15: till 1857. N:o 16: fram till 1860, Nyhetsbrev 17: till och med år 1863.

Nyhetsbrev 18 innehåller mest information om händelser i Lysekil åren 1864-1866. Nu kommer fler fotografier på olika delar av Lysekil samt kartor över bland annat köpingen. Några utfärdanden av Kunglig Maj:t finns givetvis med även under denna tid.

Ni kommer att upptäcka personer som haft betydelse för Lysekils historia. För dessa personer skriver jag nu inte in var i Lysekil de har bott med sin familj. Jag återkommer om detta ...

Nyheter (som nu upprepas)

Sällskapet Strömstierna fyllde alltså 20 år 2020 men vårt tänkta firande söndagen den 7 juni 2020 ställde vi in – allas säkerhet kommer i första hand. Men vi fyller som sagt snart 21 år och förhoppningsvis kan vi fira detta senare i år!

När Ni läser denna Lysekils historia har jag källreferenser till de flesta händelser. Tanken med detta är dels att visa var informationen är hämtad, dels att stimulera till mer läsning. Ni kan på vår hemsida även hitta en Källförteckning över litteratur som berör Bohuslän och Lysekil.

Nyhetsbrev 14 innehåller en förteckning över **Förkortningar**. Listan med förkortningar till källor och personer kan vara användbar. Några förkortningar kan vara ersatta med klartext!

Om Ni vill kommentera innehållet i denna **Lysekils historia** är Ni givetvis välkomna!
Nästa Nyhetsbrev numro 19 kommer att sändas ut till Er under juni 2021.

Mvh Per Stenros

perstenros@gmail.com

./

Lysekils historia

1864 Kunglig Maj:t utfärdar en ny skolordning som möjliggör för lärdomsskolor och latinskolor att ordna med studentexamen. Universiteten har en fortsatt kontroll över utbildningsnivån genom att sända ut professorer som censurerar vid examen.

Den stora förändringen år 1864 är att studentexamen förvandlas från en inträdesexamen vid universitetet till en avgångsexamen från gymnasiet. Denna nyhet har nära samband med en genomgripande omvandling av skolsystemet. Allmän folkskola hade införts 1842 och läroverket inrättades 1849 som en enhetlig gymnasieskola i statlig regi. Läroverket hade en utpräglat teoretisk inriktning med en stark ställning för latin, grekiska och hebreiska. När läroverket nu kom att avslutas med studentexamen blir gymnasiestudierna mer likformiga över hela landet och direkt inriktade på fortsatta universitetsstudier. (Olof Petersson, Studentexamen)

1864 Kunglig Maj:t utfärdar ny strafflag.
Det är belysande för reformarbetet inför den nya strafflagen att "humanitet" upphöjts till en bärande princip. (Erland Aspelin, Straffets grunder - historisk bakgrund)

1864 Lysekils kyrka genomgår en omfattande renovering. För att skapa ytterligare platser i kyrkan beslutar man att utvidga läktaren, senare med en ändring av detta beslut, att bygga en sidoläktare vid södra sidan.

1864-01-01 Lysekils Köpings Sparbank bildas efter utbrytningen ur Bro Pastorats Sparbank. Tullinspektör Gustaf Emil Bundsen blir ordförande i den nybildade banken och kvarstår så ända fram till 1886. (Lysekils Sparbank 125 år, sid 19)

1864-01-22 "Tillkännagifvanden. Som undertecknad finner sig rekommenderad af den respektifwa allmänheten, får jag härmed tillkännagifva att jag emottager alla sorter ylle & bomull samt siden till färgning, wadmål till stamp-, färgning och beredning. Äfwen finnes till salu lingarn, bomullsgarn, engelska strigarner, viktoriagarner, halfzefirgarner och äkta zefirgarn, såwäl i flamfärger som enfärgade brukbara nyanser, svenskt ull och dito ullgarn i alla färger, såwäl till utbytning som till försäljning. Lysekil i Januari 1864. A. G. Bergfalk, Färgare." (BLT 1864-01-22/KJ)

1864-01-23 Prostinnan Maria Christina Bergström Kamp, ägare till Vese säteri, dör. (LP 1998-01-23)

- 1864-02-01 Det dansk-tyska kriget startar. Hundratals frivilliga svenskar strider på dansk sida och även ångslupen GULLMARN deltagar, inhyrd av den danska regeringen. Efter nio månader tvingas Danmark till fred varvid man förlorar Schleswig-Holstein. (Lönnroth, Ny svensk historia, 1810-1872, sid 262-265) (SH#61, sid 50)
- 1864-02-16 ”Delegarne i Lysekils Badinrättnings AB; behagade senast den 15 instundande Mars inbetala ytterligare 25 % af tecknade aktie-beloppet. Lysekil den 12 Februari 1864. Å Direktionens vägnar. Robert Nordvall.” (BLT 1864-02-16)
- 1864-03-01 ”**Olyckshändelse.** Från Lysekil skrifwer Red:e korrsp. D. 28 Februari: Soldaten Belt wid Stångenäs kompanie bewistade sistlidne onsdag en auktion i Lysekils köping och skulle efter dess slut med en mindre julle segla till sitt hemvist i närheten af Norra Grundsund. Han begaf sig i skymningen samma dag från Lysekil med sin lilla julle, men hann aldrig till hemmet. Först i går hittades jullen liggande kantrad, med utspänt segel och kölen i wädret, wid ett skär ej långt från hemmet, och efter her anställd draggning fans snart mannens lik, som hemfördes till den arma enkan och hennes sex små barn. Belt var i lifstiden en nykter och ordentlig soldat samt försörjde sin stora familj med flitigt arbete och fiske; men nu är han död och enkan ock barnen sitta qvar i armod och nöd. Tullinspektoren Gustaf Emil Bundsen i Lysekil har benäget åtagit sig att mottaga och redovisa de bidrag till lindrande af den stackars familjens nöd, hwilka bättre lottade skulle finna sig hugade att skänka.” (BLT 1864-03-01/KJ)
- 1864-03-.. **Köpingens andra år med kommunalstämma**
Vid första stämman för året föreligger ett överklagat ärende. Det är norrmannen Hans Hanssons framställan om att få bedriva värdshusrörelse i köpingen. Detta har avslagits av kommunen och avslaget har överklagats till Kunglig Befallningshavande och föreligger nu för stämmans yttrande.

Stämman står fast vid sitt tidigare beslut om avslag och framhåller för Kunglig Befallningshavande att ett avslag säkerligen skall "lända vår lilla kommun till nytta".

"Fruentimmersföreningen" i Göteborg har skänkt medel till en kassa för fattiga fiskare i Bro pastorat. Ordförande och kassör i denna kassa är kontraktprost Carl Adolf Thudén och denne begär av stämman att bli befriad från detta uppdrag och föreslår att ledamöter från pastoratet i stället skall vara styrelse för densamma då de flesta fiskarna ju bor inom Bro pastorat. Han föreslår att styrelsen skall bestå av två ledamöter från Lyse och Lysekil samt en ledamot från vardera Bro och Brastad församlingar. Detta blir också stämmans beslut.

Vid detta sammanträde föreligger även revisionsberättelse för år 1863. Revisorerna uttalar sitt varma tack till kommunalstyrelsen och särskilt till dess ordförande Gustaf Emil Bundsen, "för all dess möda, omsorg och besvär" och stämman instämmer i detta uttalande.

Av berättelsen framkommer att kommunens inkomster detta första år utgjorde 1.655:21 kronor och utgifterna 1.857:62 kronor med ett underskott på 202:61 kronor som förskotterats av ordförande Bundsen till kommande år.

Understöden till köpingens fattighjon har varit 475:45 kronor och detta har utgått till 17 personer med 2 till 4 kronor vardera per månad. Alla har dessutom själva hjälpt till med sin försörjning.

Inom köpingen finns två kajer som användes för trafik, en så kallad ballastkaj i Norra hamnen och en mindre kaj vid Södra hamnen, här kallad Rosvik. Hamnavgifterna erläggs frivilligt och under året har endast influtit 39:96 kronor från 10 fartyg.

Stämman beslutar att överlämna antagna förslag till hamnordning och hamntaxa till Kungliga Befallningshavande för fastställelse och beslutar att lönen till hamnfogde skall bestämmas senare. (Per Carlsson, 1864)

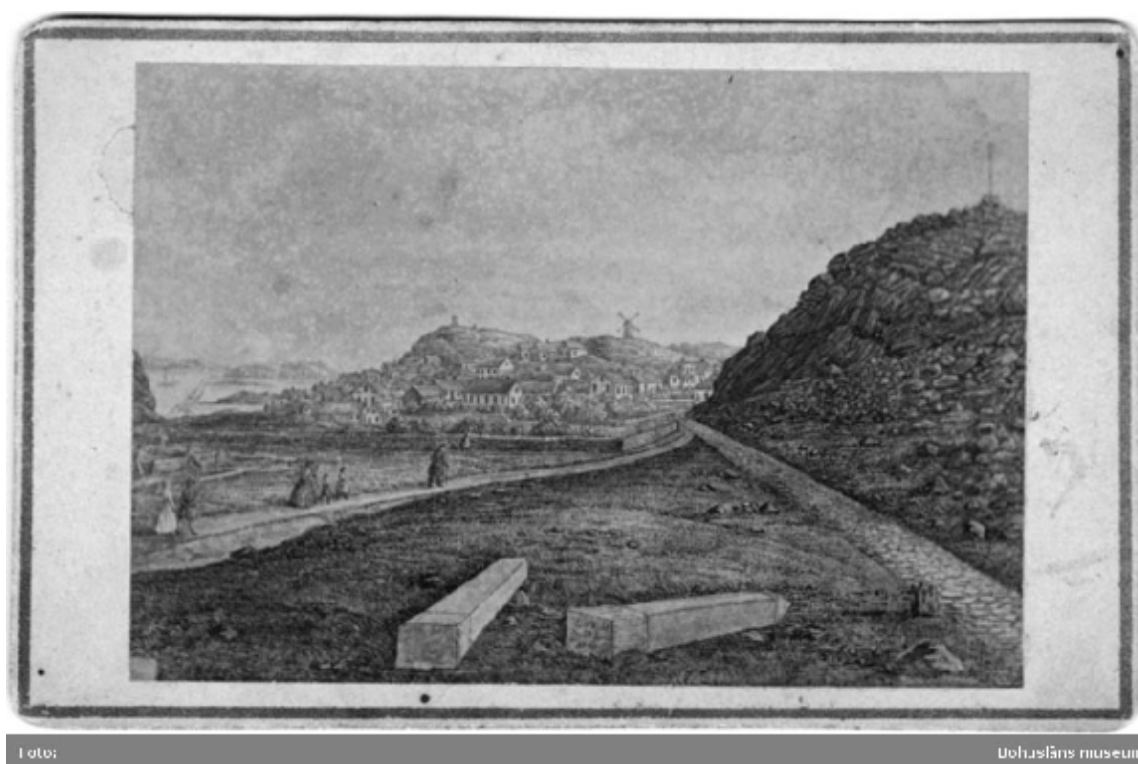
- 1864-04-15 "För handlanden Johan Anderssons i Lysekil konkursmassas räkning, försäljes genom offentlig auktion å Lysekils Gästgifvaregård Tisdagen den 26 d:s kl. 12 på dagen massans egande fastighet neml. 1/60 i köpingen Lysekils jord samt tomt och ett wäl beläget spannmålsmagasin. Lysekil den 8 April 1864. Sysslomän." (BLT 1864-04-15/KJ)
- 1864-05-06 "Tillkännagifvanden. Delegarne i Lysekils Badinrättnings AB behagade före denna månads utgång till undertecknad insända 3:dje afbetalningen med 25 procent af tecknade aktie-beloppet, och före nästa månads utgång, slutliga inbetalningen äfven med 25 procent, hvarefter aktiebref kommer att tillställas respektive delegare. Lysekil den 2 Maj 1864. Å Direktionens vägnar. Robert Nordvall." (BLT 1864-05-06/KJ)
- 1864-06-07 "Undertecknad, som vunnit rättighet att idka urmakeriyrket härstädes, får härmed hos ortens resp. invånare rekommendera mig till utförande af allt hwad till sagde yrke hörer, samt utlofwat ferm expedition och reel behandling. Lysekil den 6 Juni 1864. M. Swensson." (BLT 1864-06-07/KJ)
- 1864-06-18 **Näringsfriheten genomförs i Sverige**
Det mest tydliga tecknet på att marknadslogiken sågs som framtiden, är det riksdagsbeslut om näringsfrihet som antas av riksdagen den 18 juni 1864. Då

avskaffas skråväsendet helt, även i städerna. Samtidigt försvinner burskapstvånget, mästarskapstvånget och tvånget att tillhöra en förening. Dessutom införs fri etableringsrätt för handelsrörelser och fabriksanläggningar på landsbygden.

Näringsfrihetsförordningen har av ekonomhistorikern Tom Söderberg kallats den svenska företagsrättens Magna Charta. De första raderna i förordningen (SFS 1864:41. Näringsfrihetsförordningen 18 juni 1864) lyder:

"Svensk man och kvinna är /.../ berättigad att i stad eller å landet idka handels-, eller fabriksrörelse, hantverk eller annan hantering; att till utrikes ort utföra eller därifrån införa samt utrikes orter emellan fortskaffa varor."

(<https://www.foretagskallan.se/>)

- 1864-06-28 I den till höger liggande obeliskens bas på fotografiet står det skrivet: "Lyse Kihl den 28 juni 1864". Stämplat på bildens baksida: "Fotografi Marianne Mollén, Lysekihl". (Bild från Uddevalla Museum, Digitalt Museum)
- 1864-07-26 "På grund af 11§ i Bolagsordningen kommer ordinarie Bolagsstämma med Lysekils Badinrättnings AB att hållas i Lysekils Nya Badhus, Fredagen den 19 instundande Augusti kl. 4 eftermiddag. Vid denna Bolagsstämma förekommer fråga om laga köp af Badinrättnings tomt samt om låns upptagande. m.m. Lysekil den 23 Juli 1864. Styrelsen." (BLT 1864-07-26/KJ)

1864-07-29

Ett besök på Lysekil. **Besitta** det danska kriget, som wållar så många oredor. Så utropade, värde läsare, ofriwilligt er ödmjuka tjenare, då han sistlidne tisdag ämnade göra ett besök på Lysekil och saknade det lilla ångfartyget Gullmarn, hwilket nu, istället för att underhålla den allt mera växande trafiken i skärgården, knogar som friwillig i dansk tjenst, förande den ena dagen sårade, den andra boskap o. s. v. Det är först sedan man saknar något godt och nyttigt, som man blifwer wan wid, som man rätt wet att värdera detsamma. så är ock förhållandet med Gullmarn. Den trade han besörjde war särdeles lyckligt wald, och han afhjelpde ett behof, som aldrig gjort sig kännbarare än sedan man hunnit wänja sig wid den beqwämlighet han erbjöd samt sedan man förlorat densamma. Man må emellertid icke förundra sig öfwer att fartygets egare ej anse sig böra göra uppförringar för andras beqwämlighet, utan antaga det gynnsammaste anbud för fartygets användande . Men han kommer wäl åter och låter sin hwisselpipa ljuda bland skären. Om några år skola nog flera rivaler söka att dela förtjensten med honom på dessa turer.

Gullmarn war, som sagdt, borta; vinden war den mest motiga för en seglats utåt, alltså återstod ej annat än att fara landwägen. Wälan, man fogar sig i sitt öde; nu sitter man på den bekanta Bohuslänskärran, en betydligt förädlad form av "rapphönan", skakander öfwer Uddewalla gators små hwassa stenar.

Man krånglar sig igenom den belamrade wägporten wid den stora jernvägsbanken och är tydligen på landet. Åtskilligt skulle wisseligen wara att säga om hwad man observerar från den framåtilande kärran under wägen till Oxewik; men det är ju om Lysekil wi skola samspråka. Dock må nämnas, att man öfwerallt skådar den wackraste gröda, ehuru wärkligheten wisar sig mindre framsprungen i den mån man närmar sig Sotenäs. Der wore på många ställen de naturliga ängarne ej ännu slagna och här och der höllo potäterna på att nu först arbeta sig upp ur jorden. Särdeles wackra woro öfwerallt ärterna, hwilka i denna trakt oftast sås tillsammans med s.k. bondbönor. Pittoreskt, men halsbrytande slingar sig wägen öfwer bråddjup från klippa till klippa; grind följer på grind, ofta så godt som midt i en ättestuplik backe. Det är ej wärdt att söka på Bergs gästgifwaregård skölja dammen ur mund, ty der finnas hwarken watten, dricka eller öl; herrliga komfort!

Der skymtar hafwet fram; wi rulla nedföre en backe och befinna oss wid Gullmarsfjorden, wid Oxewik. Stället erbjuder just icke särdeles stora beqwämligheter. Af byggnader finnes blott ett spår, i en qwarnwarande stenfot efter en i wåras uppbrunnen handelslägenhet, hwilken af jordinnehawaren bliwit uppsagd till bortflyttning. Hur lyckligt som ej här slumpen emellan och realiserade byggnaden, utan något bråk med flyttning! Skada dock att någon brandstod ej lär utfalla. Några hundra alnar från stranden finnes dock en koja och här kan man, om man har tur, få sig en person, som i båt sätter en öfwer till

Lysekil. Efter nära två timmars kryssning landade en resenär lyckligt wid Lysekils tullbrygga.

Gullmarsfjorden, som längre in i landet är så förtjusande wacker, presenterar sig deremot här wid sitt utlopp i hafwer i sin tortigaste skepnad. Endast gråa, kala klippor, bland hwilka man ytterst sparsamt ser små fläckar af grönt, omfamna det lättrörda, blågröna hafwet. Sceneriet skulle wara det mest melankoliska, om det ej hade de lifliga staffagebilder, som sjölifwet framkallar. Der röra sig majestätiskt med en offantlig segelmassa några större fartyg och mellan dessa kila som måsar tjogtals af små segelslupar, från hwilka man hör gladt skratt, sång eller musik. Det är Lysekils badgäster, som njuta sin "promenad till sjöss" Snedt emot hwarandra på de båda landtungorna resa sig Lysekils och Fiskebäckskils kyrkor. Kring hwars fötter en massa byggnader temligen oregelbundet blifwit utkastade bland klipporna, alldeles som om ett barn omwändt sin leksaksask med hus och rest upp byggnaderna på de ställen de fallit. Och i likhet med det wanliga förhållandet i en dylik ask, har ej heller här träden räckt till att förmildra oregelbundenheten.

Trots detta, är dock Lysekil helt säkert en plats i framåtgående, åtminstone som badort. Wattnet har den största sälta man kan önska, då intet färskwatten i närheten utrinner och platsen är belägen så godt som midt i hafwet och skyddad mot detta genom en gördel af öar, flintskalliga toppar af hafsbottens bergsträckor. För de badbesökandes bekvämlighet sörjes numera ganska omtänksamt; men mycket återstår ännu att önska. Många företagsamma personer finnas i Lysekil, hwilka uppbjuda all sin förmåga att göra platsen till en komfortabel badort; men de motwerkas tyvärr i denna sin afsigt af ett mäktigt konservativt intresse, hwilket dock för hwarje dag förlorar allt större terräng.

Liggande på en landtunga, erbjuder Lysekil twenne hamnar, den norra och den södra. Den förnämsta af dessa har ansetts som en af de yttersta hamnarne i skärgården; men skepparne sjelfwa hafwa under århundraden arbetat på att förstöra densamma, genom att utstjelpa all barlast uti den. Att detta fullkomligt lyckas, wisade sig under den swåra stormen i början af sistlidne December, då omkring ett tjog i hamnen liggande fartyg uppdrefwos och gjorde skeppsbrott mot södra stranden, der ännu ett par wrak ligga, såsom stumma men wältaliga vittnen för förödelser. Det är wid denna hamn, på den s.k. "Stranden" (eller Strann, som det uttalas) som Lysekils sjöidkande befolkning fäst sina bostäder. Här är den egentliga köpingen belägen, hwilken torde kunna anses som en trogen afbild af våra sjöstäder för några hundra år sedan. Emellan stranden och ett nära intill liggande högt berg löper längs ingenom köpingen en smal gata eller gränd, belagd med stora kullerstenar, hwilka under tidernas längd så småningom afnötts och blifwit nästan plana. Till denna gränd som endast har

omkring 4 alnars beredd, ligga de en wånings höga byggnaderna å ömse sidor packade intill hwarandra med gaflarne mot gränden. Alla husen äro af trä och de på grändens westra sida hafwa utgångar äfwen ned till stranden. När man wandrar genom denna sammangyttrade massa af byggnader, kan man ej afhålla sig från att tänka på den förödelse, som en utbrytande eldsvåda här skulle förorsaka. Också wägra assurancesbolagen att här antaga egendom till försäkring; endast ett engelskt bolag lär stå risk för ett par byggnader. Trots detta och att wida tjenligare byggnadsplatser finnas, arbetar det här boende konservativa element – de gamla sjömän och fiskarena – att år efter år öka husgyttringen genom nya byggnader. Snart är dock nästan hwarje fläck här bebyggd, och då badgästernas hyror här äro lägst, så måste wäl slutligen den tjurhufwade **sammanrotningens sjömen** gifwa med sig och nybyggandet ske wid södra hamnen.

Till denna leder från köpingen en bred gata eller rättare landsväg, hwars östra sida är bebyggd med större och prydligare hus, hwardera med sin lilla täppa. Längre fram delar sig denna väg, den wenstra bildar stora landswägen uppåt Stångenäs och den högra går ner till hamnen, derwid passerande ett af de få skuggiga ställen man eger på Lysekil, bestående af en ”lund” utaf en 4 á 5 st pilträd och ungefär lika många alar. Ett par gungbräden äro här placerade, men de äro mest upptagna af försäljerskor med korgar, som utbjuda karameller, pepparkakor och dylikt småkafs. På Lysekil swalkar man sig bäst i solhettan på sjön eller på bergstopparne, der det wanligtwis alltid drar friskt. Ett par enskilda, rätt wackra trädgårdar dock, men de stå som werkliga caféer i ödemarken.

Wid södra hamnen ligga tullbyggnaderna samt alla badinrättningarne. (En liten bassin finnes dock wid norra hamnen.) När man hör, att Lysekil för närwarande räknar omkring 500 badgäster, förundrar man sig storliga öfwer, huru de allesammans kunnat betjenas med bad innan det nya badhuset öppnats. Det gamla är nemligen så obetydligt både till det inre och yttre, att man till sist af allt skulle kunna gissa att det warit ställets enda badhus. Men nu är denna förlägenhet afhjelpat sedan ett stort, prydligt och ändamålsenligt badhus blifwit af ett bolag uppfördt. Det är nu så färdigt, att några af de owanligt höga och luftiga badrummen redan i denna vecka kunna upplåtas för allmänheten, sedan pumpverket och den ångmaskin, som skall drifwa detsamma blifwit uppsatta, hwarmed man som bäst är sysselsatt. Det undergick sistlidne onsdag på morgonen en första inwigning, i det Kyrkoherden d:r Rothlieb från Stockholm för de talrikt församlade badgästerna der för första gången förrättade morgonbönen. Den egentliga inwigningen skall dock ske såsom i dag, då en större bal gifwes i badhusets stora salong, hwaraf behållningen tillfaller den sedan flera år bildade och för hwarje år genom något sällskapsnöje förstärkta fonden för fattiga badbehöfwande.

Det aktiebolag, som uppfört bemälda bad, emellan hus, har dock ej endast haft för syfte att bereda bättre tillfälle till badning, utan synes dessutom på allt sätt vilja bemöda sig om att göra det så trevligt och angenämt för badgästande som är möjligt. Sålunda har det låtit anlägga en ny och ganska kostsam väg uteder stranden, hwilken väg till en del måste sprängas genom klipporna; vidare har den steniga backen framför badhuset blifwit terraserad och planterad, så att densamma, när den en gång blir bewuxen, bör blifwa ett angenämt appendix till den rymliga och trefliga verandan utanför badhusets hitåt wettande ena långsida och hufvudingång. När detta badhus nästa år blir fullkomligt i ordning, bör det utan twifwel kunna uppfylla alla billiga nutidsfordringar och ytterligare öka det förtroende af badgästbehöfwande, som redan nu kommit Lysekil till del.

Om nyttan och behofwet af detta badhus äro dock ej alla lysekilsboarne ense. Den gamla besättningen i själfwa köpingen anser det åtminstone öfwerflödigt. Af denna anledning har det ej heller warit möjligt att hos dem genomdrifwa någon större aktieteckning. Endast 3 st skeppare hafwa tagit en aktie hwardera och 2 st två hwardera. Men afwogheten har ej endast wisat sig indirekt, utan äfwen direkt. Köpingen Lysekils jord består af $\frac{1}{4}$ hemman, hwilket är fördeladt i 60 lotter, sålunda att af den lilla öppna jorden några tegar tilldelats hwarje lott och allt det öfriga ännu till åker eller tomtplatser ej använda är en gemensam allmänning, å hwilken hwem som helst har rättighet att mot erläggande af tomtlega bosätta sig. Den plats, å hwilken det nya badhuset nu är uppfördt, är sålunda för bolagets räkning arrenderad mot en årlig tomtlega af 5 rdr under 50 år. Då emellertid bolagets omkostnader för försköningar och förbättringar blefwo större än beräknadt war, sökte bolaget att få tillösa sig platsen, så det huset kunde belånas, men oaktadt bolaget bjöd en summa, hwars ränta flera gånger öfwersteg tomtlegan, mötte det så hårdt motstånd, att försöket strandade. Åter igen den gamle tjurskalligheten framme!

Lysekils brister, hwilka wäl dock med tiden böra kunna afhjelpas, äro ej få. Först och främst är det swårt nog att komma dit. Wissarligen går ångbåt twenne gånger i weckan till och från Göteborg, men för den, som lida af sjön, är denna passage, utomskärs ofta allt annat än inbjudande. När en gång jernvägen mellan westra stambanan och Uddewalla blir färdig samt regelbunden ångbåtskommunikation ånyo öppnad mellan sistnämnda ställe och Lysekil, blir denna olägenhet på det bästa af hjälpt. Dernäst kommer den fula och kala omgifningen. Äfwen detta kan mildras och förbättras genom planteringar, hwilka wisat sig kunna raskt gå till. Vidare finns der för närwarande högst litet ordning och gemensam reda. När en badgäst anländer måste han på egen hand söka att ombesörja allt för sig. Det finnes intet anmälningskontor genom hwilket man kan få ombesörjdt anskaffande af rum, uppbärning av mobilier

och reseeffekter; ingen liggare öfwer närwarande badgäster och endast en tillstymmelse till societetsplats. Alla dessa brister torde dock lätt kunna med tiden afhjelpas. Äfwen ligger Lysekil temligen isolerat från werlden, i det man ännu ej derstädes fått sig inrättad en telegrafstation, en förmån som Strömstad redan fått, ehuru behofwet deraf är dubbelt så stort i Lysekil, i hwars grannskap årligen en mängd haverier inträffa och der flera befraktningar uppgöras. En enda person å Lysekil spenderar ungefär 1.000 rdr på telegrammer till Göteborg, inberäknadt er priserna till telegrafstationen i Uddewalla. Äfwen om ej 500 st badgäster woro der samlade, will det synes, som stället borde hafwa sin egen telegrafstation, hwilken antagligen borde kunna bära sig om köpingens egna inwånare gå telegrafverket tillmötes med några uppoffringar.

Men nog nu om lokalbeskrifning och framtidsplaner. Wisserrligen wore det frestande, att bedja läsaren medfölja till det s. k. "Trollhålet", en högst egendomligt formad bergsklefwa eller grotta wid norra hamnen, likasom att uppstiga till lotsutkikens kabyssa högst på berget som dominerar näset. I förbigående dock en anekdot från denna höjd. Några å Lysekil sig uppehållande "wetenskapsmän" hade för några dagar sedan öfwerst på berget gjort en intressant fynd af en runslinga i fullkomlig cirkel. Runorna woro wisserrligen litet nötta, men man hoppades dock snart taga reda på dem. Under det upptäckarne skrattade i mjugg öfwer de "dumma" Lysekilsboarne, som ej förr sett denna märkvärdighet, nedwandrande för berget, mötte de af en af Köpingens tjenstemän och tillsporde honom genast om han hade sig något bekant om bemälde hällristning. "Ja, bevars," swarade han genast, "det är en kompass for lotsarne, som inhöggs för något århundrade sedan." På klipporna strax intill finnas två dylika ehuru färskare. "Wetenskapsmännen" lommade af, föga belåtna med denna prosaiska uppläsning af deras så högt skattade fynd.

Under förra weckan inträffade bland badsällskapet tvenne dödsfall, hwilka väckt smärtsam sensation. Den 17 d:s afled nämligen en mamsell Augusta Wallmo från Stockholm, ej fullt 21 år gammal, och den 20 följdes hon af friherrinnan af Geijerstam, född Armfeldt, 24 år och 7 månader gammal. Båda woro sedan flera år tillbaka lidande af lungrot.

Köpingens innevånare hafwa beslutat att i höst antaga en läkare för Lysekil, hwilket äfwen synes af behofwer påkallat, då man wisserrligen under sommaren har badhusläkaren och andra tillfälligtwis sig uppehållande läkare att tillgå, men under andra årstider måste wända sig till den på långt afstånd boende prowinsialläkaren. Ackorder för den nye läkarens aflönande äro tecknade för omkring 1.000 rdr, hwarjemte han får rättighet att äfwen idka praktik i kringliggande orter.

I tisdags på e.m. lade Marstrands tulljakt till wid tullbryggan. En medelålders man i anspråkslös dräkt hoppade i land. Det war länets nye styresman, grefwe Ehrenswärd, som på detta sätt färdades kusten uppefter, gående i land och besökande hwarje fiskläge eller framstående plats. En sådan ifwer att orientera sig i länet och göra sig bekant med dess förhållanden är ganska prisvärd och bör lända länet till mycken nytta, då man sett att grefwe Ehrenswärd ingalunda ämnar att betrakta landshöfdingeplatsen som en sinekur. På qvällen lade åter tulljakten ut, styrande kosan till Malmöns stora stenbrott och stenhuggerier, der natten skulle tillbringas, hwarefter resan skulle fortsättas uppefter till Strömstad och norska gränsen.

I onsdags hade de swenska badgästerna en enkel, men lifwad och hjertlig tillställning för de finsks familjer hwilka uppehålla sig wid Lysekil.

Besöket är nu slutordat. Kanske gör läsaren wid tillfälle sällskap till någon annan del af vår widlyftiga skärgård? (BLT 1864-07-29/KJ)

- 1864 Det gamla varmbadhuset flyttas upp till östra hörnet mellan Badhusgatan och Bergsgatan. Under namnet Gröna Villan med adress Badhusgatan 21 ligger huset kvar där till 1975. (Foto: Marianne Mollén via Frank Berghänel på Facebook: Bohuslän Förr & Nu, 2019-02-14)

- 1864 Lysekils nya varmbadhus uppförs av Lysekils Badhus AB (Lysekils Badinrättning). Även det gamla kallbadhuset byggs om. Arkitekt för dessa hus och de byggnader som sedermera uppförs av badhusbolaget är Carl Peter Curman. (Svenskt Biografiskt Lexikon, Band 09) (Lysekils Sparbank 125 år, sid 30)

- 1864 Badbolaget i Lysekil uppför ett nytt kallbadhus för damer, norr om varmbadhuset. Badet ligger ett stycke ut i vattnet på en stengrund, inrymmande hytter och en med plank inhägnad bassäng. (LSB, sid 20, skriver år 1866) [Anm: I fonden ses från vänster Tullhuset, Molléns magasin, Sundbergs magasin samt längst bort Anderssons Brygga och magasin.]
- 1864-07-29 ”**Annons.** På grund af 11§ i Bolagsordningen kommer ordinarie Bolagsstämma med Lysekils Badinrättnings Aktie-Bolag att hållas i Lysekils Nya Badhus, Fredagen den 19 instundande Augusti lördag 4 eftermiddag. Vid denna Bolagsstämma förekommer fråga om laga köp af Badinrättningens tomt samt om låns upptagande m.m. Lysekil den 23 Juli 1864. STYRELSEN.” (BLT 1864-07-29/KJ)
- 1864-08-05 ”Död. Att min älskade hustru Johanna Pettersson, född Hedman, stilla afled på Lysekihl den 1 Augusti 1864, efter en lefnad af 59 år, 3 månader, sörjd och saknar af barn, barnbarn, syskon och vänner, varder endast på dett sätt tillkännagifvet. Lysekil den 1 Augusti 1864. Olof Pettersson.” (BLT 1864-08-05/KJ [Anm: Familjen bor i Hus n:o 163, Färgaregatan 3[B]. Olof är jaktbåtsman, roddarkarl, se Nils Lindbergh, Del III, sid 467.]

1864-08-09 ”**Från Lysekil** meddela våra korrespondenter: I den swåra stormen natten till sistlidne tisdag (den 2 Augusti) förolyckades wid Gullholmen totalt en skonert, hwaraf endast en och annan spillra hittats, deribland ett namnbräde, som ger tillkänna att skonertens namn varit ”Catharina”, och en flagg, som antyder att hon varit oldenburgare. Om onsdagen hittades ett lik, hwadan man har skäl förmoda, att besättningen omkommit. Huruvida fartyget varit lastadt, är ännu obekant.

I fredags infördes hit af här hemmahörande skepparen Anders Johansson ett kantradt okänt fartyg, som han under resa från Skagen **påträffat**. Fartyget, som är lastadt med träwaror, ser ut att wara holländskt.

Den berömde violinisten Rancherrabe gaf härstädes i fredags konsert i nya badhusets salong hwilken war besökt av något öfwer 100 personer. Herr R. ämnar att i morgon (söndagen) gifwa ytterligare en dylik å den lilla societetslokalen, som är belägen å gästgifwaregården. Då alla med största belåtenhet afhörde hans första konsert, hoppas man att han äfwen härnäst skall få en talrik publik som lokalen medgifwer.

Den 29 sistlidne Juli war bal i badhussalongen arrangerad af direktionen ”för nytta och nöje”, hwilken bal war talrikt besökt. Såwäl inträdesavgiften som nettobehållningen af förfriskningar hwilka af unga damer och herrar bland badsocieteten serwerades i twenne för tillfället inrättade små schwezerier, war afsedd att föröka fonden för fattiga badande. Behållningen uppgick till omkring 450 rdr.

I dag (den 6 Augusti) öppnas det nya badhuset för allmänheten, och kommer i anledning deraf en enkel tillställning att ega rum, till hwilken samtliga badgästerna äro inbjudna.” (BLT 1864-08-09/KJ)

1864-08-09 ”Sedan Domhafwanden med anledning af erbjudet accord utställt förhör med samtliga borgenärerne i Johanssons & Göranssons konkursmassa inför Rättens ombudsman herr tullinspektör Gustaf Emil Bundsen i Lysekil den 25 dennes kl. 12 på dagen, warda nämnde borgenärer härmedelst underrättade om och kallade till detta förhör. Lysekil den 6 Augusti 1864. Rättens Ombudsman.” (BLT 1864-08-09/KJ)

1864-08-12 ”**Från Lysekil** skrifwer vår korrespondent d. 10 dennes: Det af Anders Johansen till Lysekils hamn införda kantrade fartyget är nu omkantradt och befunnits wara en gammal mycket gammal koff med namnet Massings Fehn con Könichshoeck, som synes af 2:ne å fartyget fastsatta namnbräden. Inga skeppsdokumenter och inga segel eller andra skeppsinventarier funnos om bord. Lasten, som består af flera slags mindre bjelkar och spannar, är

säkerligen inlastad i Norge, och af ringa värde. Fartyget är alldeles ramponerad och uppruttet samt anses ej vara värdt 100 rdr.” (BLT 1864-08-12/KJ)

- 1864-09-27 **”Från Lysekil** skrifwer G. P.:s korrespondent den 22 d:s: Wäderleken har under sädesbergningen wisseligen varit mycket regnig och ojemn så att landtmannes haft bekymmer för att få sin gröda wälbergad in i ladorna, men det häftiga blåsandet i förening med några klara dagar har likwäl underlättat samma och kan skörden i det närmaste anses vara avslutad här omkring trakten. Den inbergade spannmålen är i de flesta fall mycket god och wacker, att döma efter den som här försåts, och är all anledning förmoda att den som framdeles försäljes blifwer om ej bättre, åtminstone lika god som den hittills försåts, hwilket alltid är fallet med den senare tröskare. Hafren som är denna orts hufvudsäde, wisar i allmänhet ett godt resultat såwäl hwad qvantitet som kvalitet beträffar, och wore önskligt att priset å denna wara måtte hålla sig uppe för upphjelpandet af våra landtmäns affärer, hwilka till följe af de senare årens klena skördar blifwit ganska klena.” (BLT 1864-09-27/KJ)
- 1864-10-30 Det dansk-tyska kriget avslutas med freden i Wien. Resultatet blir att Danmark får lämna Schleswig, Holstein och Sachsen-Lauenburg till Tyskland.
- 1864-11-.. De två första livräddningsstationerna på Bohuskusten rapporteras stå färdiga vid Klädesholmen och vid Kärिंगön. (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 269)
- 1864-11-10 Folkskoleinspektör Rydberg konstaterar vid sitt besök i Lysekil att ingen småskola finns i köpingen. Alla barn undervisas i folkskolan på Stora Kyrkogatan. Folkskoleinspektören anser att en småskola bör inrättas med en examinerad småskollärare så att folkskolläraren kan ägna sig åt de mer försigkomna eleverna.
- 1864-12-01 Södra stambanan i sin helhet öppnas för allmän trafik. (Statens Järnvägar 125 år, sid 19)
- 1864-12-.. På kommunalstämman förrättas en del val. Kommunalförordningen stadgar successiv förnyelse av kommunalnämnden. Genom lottning bestäms att Anders Johansson, Jacob Hedberg och Martin Carlsson skall avgå. I deras ställe väljs skepparna Lorentz Källare, Carl Robert Lycke och Robert Pettersson till ledamöter av kommunalnämnden för fyra år. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 104)
- 1864-12-31 **”Från Lysekil** meddelar vår korrespondent följande: Utdrag ur Lysekils Tullkammares berättelse om ortens handel, rörelse, näringar och tulluppbörd för år 1864.

Till köpingen hafwa under året ankommit 129 st förpassade fartyg och båtar om 576,87 nyläster, de flesta med handelswaror från Göteborg. Från köpingen hafwa avgått 22 st förpassade båtar om 153,57 nyläster, de fleste med spannmål och linfrö till Göteborg.

Oförpassade hafwa ankommit 219 st lastade och 130 st barlastade fartyg och båtar medförande landtmannaprodukter, såsom wed, timmer, bräder, mur och taktegel, spannmål, sill och fiskvaror, ost, smör och mjölk m.m., och från köpingen hafwa afgått 143 lastade och 220 barlastade båtar och fartyg.

Ångfartyget Strömstad har på sina turer emellan Göteborg och Strömstad 82 gånger anlupit köpingen och alltid infördt gods och passagerare.

Ångbåten Gullmarn har från början af Augusti till sent på hösten 3:ne gånger i weckan underhållit kommunikationen med Uddewalla stad.

Till utrikes orter hafwa från Lysekil utklarerat 47 st fartyg och 2:ne intagit fyllnadsbrist, nemligen: 10 svenska med last af huggen sten till Danmark, 7 d:o med last af hafre till England, 2 d:o med plankor till d:o, 24 d:o i barlast till Norge, 1 d:o med linfrö till d:o, 1 d:o med lefwande swin till d:o, 5 norska i barlast till d:o.

Af fartyg som utklarerat i Uddewalla hafwa 40 st wid utgåendet passerat denna hamn, de flesta lastade med trä och hafre, wid Saltkällan och andra hamnar i gullmarsfjorden.

Wid Lysekils Tullkammare finnes ingen inklareringsrätt. – Af fartyg som inklarerat i Uddevalla hafwa 65 st ingått denna vägen och wid Lysekil erhållit inquisition, neml.: 4 svenska med stenkol från England, 39 d:o i barlast från England, Danmark, Frankrike, Holland och Norge, 8 norska med sill från Norge, 5 d:o i barlast från d:o, 2 engelska i barlast från England, 7 franska i barlast från Frankrike.

Lysekils köping eger för närwarande 30 st fartyg om 1.100 nyläster.

Kringliggande skärgård eger omkring 120 st fartyg om 2.500 nyläster.

Wid Lysekils Tullkammare har under året uppbörden uppgått till 1.409:31 rdr rmt.

Ett oldenburgiskt, 2 holländska, 2 engelska, 1 finskt, och 2:ne norska fartyg hafwa under året strandat inom distriktet och blifwit wrak.

Under loppet af 1864 hafwa från Lysekils Post-expedition afgått 12.515 bref (fribref oberäknade) deraf 1-367 till Norge och utlandet. Uppbörden har utgjort 3.174 rdr 48 öre – Af 1-417 st afgående rekommenderade bref hafwa de öppet rekommenderade innehållit 225.505 rdr 46 öre och af 1.041 ankomne rekommenderade bref hafwa de öppet rekommenderade innehållit 374.066 rdr. Bref som afgått eller ankommit äro ej upptagna i beräkningen.” (BLT 1865-02-07/KJ)

- 1865 cirka Landstinget beslutar att länet skall indelas i tre sjukvårdsdistrikt med länssjukhus i Kungälv, Uddevalla och Strömstad. Centrallasarettet skall ligga i Uddevalla.
- 1865 Svenska Röda Korset bildas.
- 1865 Måseskärs fyrplats utanför Orust tas i bruk. Fyren byggs i ett öppet järntorn. Det är den första icke stenburna fyren. (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 279-280) Fyren är den första av den så kallade Heidenstamsmodellen i Bohuslän. Den levereras i gjutjärn och stål och uppförs på några veckor av ett hantverkarlag. Till en början förses den med rovoljelampa och rött glas – importerat från Paris – detta för att fyren inte skall förväxlas med fyrarna på Hållö och på Karlstens fästning i Marstrand. Senare övergår man till fotogenlampa och vitt sken. (Hagman, Väst kust, sid 144-145)
- 1865 Länsnämnden föreslår för Bro pastorat att Lysekil och Lyse skall bilda ett pastorat med kyrkoherde i Lysekil. Nämnden är nästan 100 år före sin tid!
- 1865 Herman Strettenberg, kapten vid Kungliga Bohusläns Regemente, köper Vese säteri. (Rydstrand, Kvinnor, Präster, Torpare, Bönder, sid 35)
- 1865 Kommunalstämman anslår 555 Riksdaler till Fattigvården. (Per Carlsson, 1865)
- 1865 Till ångbåtslinjerna inom Bohuslän är 22 samhällen och städer anslutna: Fiskebäckskil, Fjällbacka, Grebbestad, Gullholmen, Gustafsberg, Henån, Kavlanda, Kyrkesund, Lunnevik, Lysekil, Mollösund, Morlanda, Nötesund, Oxevik, Slussen, Stenungsund, Svanesund, Svineviken, Tången samt Marstrand, Strömstad och Uddevalla. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 41)
- 1865-01-31 ”Kreditörerna i bokkolportören Tobias Anderssons i Lysekil konkurs kallas härmed att sammanträda på härvarande gästgifwaregård Onsdagen den 1 Nästkommande Mars, för att dels granska massans ställning, och dels öfwerlägga om huru som skall förfaras med massans osäkra fordringar. Om konkurslagens föreskrift i afseende på de närvarandes beslutanderätt erinras. Lysekil den 27 Januari 1865. M. Carlsson syssloman.” (BLT 1865-01-31/KJ) [Anm: Tobias Andersson har haft verksamhet i Hus n:o 161, Sillgränd n:o 3 = Fiskaregatan 3.]

Spis-Ordning

för besättningar å Svenska handelsfartyg af Kongl. Maj:t
fastställd den 3 Februari 1865.

Hvarje man af besättningen å Svenskt handelsfartyg skall i kost dagligen undfå under tre, dock ej omedelbart på hvarandra följande, dagar i veckan 1 skålpund 50 ort salt kött och 12½ kubiktum arter eller små bönor, hvaraf kokas ärt- eller bönsoppa, samt under de återstående fyra dagarna under veckan 75 ort salt fläsk och 3½ kubiktum gryn, deraf med lök, rot- eller grönsaker soppa likaledes kokas. Soppkokningen må likväl, efter fartygsbefälhafvarens godtfinnande, sålunda omvexlas, att ärtarna eller bönorna nyttjas till fläsket, och gryn en jemte grönsakerna till köttet. Uti kött och fläskvigten inbegripas benen, dock bör kött och fläsk vara fritt från halsar, läggur och skankar.

Dessutom erhåller hvarje man i veckan:

8 skålpund torrt bröd;

50 ort hvetemjöl;

75 ort smör eller 10 kubiktum oliv-olja;

6 kubiktum ättika eller 3 kubiktum citronsaft;

50 ort kaffebönor;

6 ort thé;

75 ort socker eller 1 skålpund sirup; och

3 ort senap.

Då fartyg ligger i hamn, hvarest färskt kött kan erhållas bör af sådant kött, i stället för det salta, minst två gånger i veckan gifvas 1 skålpund 50 ort, benvigten inberäknad, åt hvarje man, samt af köttet med grönsaker och gryn kokas soppa.

Till dryck och kokning skall hvarje man dagligen undfå minst 1½ kanna vatten.

Fartygsbefälhafvaren är, vid straff som för bristande omsorg vid fartygs proviantering uti 288 § af Sjölagen stadgats ansvarig därför att ofvannämnde proviant-artiklar, äro af god beskaffenhet och att desamma uti behörig ordning komma besättningen tillgodo.

Vin, brännvin eller andra spirituösa drycker tillkomma icke besättning å fartyg, utan så är, att särskild öfverenskommelse derom i förhyrnings-kontraktet är träffad, eller fartygets befälhafvare finner särskilda omständigheter sådant påkalla; men i ersättning för dessa varor, der de icke utfordras, skall hvarje man åtnjuta 1 Krona 50 öre i månaden.

1865-03-03 Kunglig Maj:t fastställer taxor för båtbefordring/-skjutsning enligt följande:
Från Lysekil till Fiskebäckskil, Kornö och Norra Grundsund:
För en person 50 öre
För två eller flera personer vardera 30 öre
Från Lysekil till Oxevik, Södra Grundsund och Gåsö:
För en person 90 öre
För två eller flera personer vardera 45 öre
(Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.) (SH#61, sid 51) [Anm:
Granqvist skriver att datumet är 1865-03-08.]

1865-03-.. **Köpingens tredje år med kommunalstämma**

Antagandet av stadgor m m

Vid marssammanträdet 1865 föreligger omarbetat förslag till hamnordning och hamntaxa. Några mindre ändringar och justeringar har gjorts. Bland annat skall svenska och utländska länders kronofartyg undantagas från hamnavgift och detta skall även gälla för lots och tullbåtar. Båtar som erlagt hamnavgift i Uddevalla skall få denna avgift avdragen vid beräkning av hamnavgift i Lysekil.

Kommunens ordningsstadga som antas redan 1863 har inte heller blivit godkänd och kommittén har även sett över denna. Följande förslag till tillägg är bland annat:

"Häst eller Åkdon får inte lämnas utan tillsyn å väg inom köpingen, inte heller får fler åkdon på en gång uppehålla sig på gata eller väg, sker detta skall i båda fallen erläggas vite med 1 krona."

"Lekstuga må ej heller hållas inom köpingen utan tillstånd, den som upplåter sitt hus till lekstuga utan tillstånd eller besöker en sådan lekstuga bör befordras till ansvar enligt allmän lag."

"Sker stöld inom köpingen skall detta genast anmälas till Ordningsman eller Sexman inom den rotel som stölden skett, så att lagliga åtgärder genast kan vidtagas för tjuvens gripande."

Stämman antar samtliga stadgor och uppdrog åt kommunstyrelsen att söka fastställelse på desamma.

Den gamla barlastkajen [i Norra hamnen] är av behov av reparation, men tillsatt kommitté anser att en ny sådan kaj är behövt och föreslår stämman att en barlastkaj anläggs vid en skyddad vik på Skeppsholmen. Förslaget innebär att en stenmur 70-80 fot lång och 6-7 fot hög och lika bred skall anläggas till en beräknad kostnad av 351 kronor. Då inte mer än 60 kronor finns i

barlastkajkassan beslutar stämman att beloppet skall uttaxeras av skeppare och mäklare boende i köpingen.

Förslag föreligger även om att man skall utse en kommitté för att uppdelat tillgänglig tomtmark i tomter lämpliga för byggandet av boningshus samt förse dessa med nummer på karta och denna kommitté skall kunna försälja tomter utan att stämman behöver besluta i ett sådant ärende. Kommittén bör bestå av en man ifrån varje rotel samt kommunstyrelsen och ordningsmannen samt lotsåldersman C Landerberg som är examinerad lantmätare. Stämman beslutar enligt förslaget med det tillägget att byggnation inte får ske för nära kyrkan med tanke på eldfaran. [Anm Per Carlsson: Tydligen har vår första byggnadsnämnd sett dagens ljus.] (Per Carlsson, 1865)

1865-03-20 **Kommunalstämma**

Försäljning av tomt till Badhusbolaget

Vid kommunalstämman den 20 mars 1865 behandlas på nytt frågan om tomtförsäljning till Badhusbolaget. Frågan har bordlagts på två tidigare stämmor.

Badhusbolaget framhåller att de uppfört ett badhus som har kostat mycket pengar och de behöver därför upptaga lån mot inteckning varför det är nödvändigt att de får köpa f d Mollénska tomten som de nu har med tomthyra av 5 kronor per år eller 5/8 tunnor korn per år.

Efter en lång överläggning röstar 21 jordägare med 140/360 dels jordlott för, och 2 jordägare med 21/360-dels jordlott nej, varför köpingen beslutat att sälja Badhustomten för 300 kronor kontant samt en årlig avgift av 5 kronor eller 5/8 dels tunnor korn. [Anm Per Carlsson: Såväl omröstningsprotokollet samt skiss av tomtområdet och köpebrevet finns som bilaga till protokollet.]

Barlastkajen på nytt

Tidigare stämmas beslut om uttaxering till barlastkajen tas på nytt upp på denna stämma. Köpingens mäklare begär att uttaxeringen skall uppskjutas "i nuvarande svåra penningetider" och att barlastkaj kan ordnas på Skeppsholmen utan att den beslutade muren behöver uppföras. Man kan inköpa skottkärror samt landgångar och nedsätta ringar i berget för förtöjning. Djupet vid Skeppsholmen är sådant att tänkta mur kan anstå. Stämman beslutar att tills vidare inte uppföra muren och inte företa uttaxering. (Per Carlsson, 1865)

1865-03-20 **Vid kommunalstämman den 20 mars** behandlas på nytt frågan om tomtförsäljning till Badhusbolaget. Frågan har bordlagts på två tidigare stämmor.

Badhusbolaget framhåller att de uppfört ett badhus som har kostat mycket pengar och de behöver därför upptaga lån mot inteckning varför det är nödvändigt att de får köpa före detta Mollénska tomten som de nu har med tomthyra av 5 kronor per år eller 5/8 tunnor korn per år.

Efter en lång överläggning röstar 21 jordägare med 140/360-dels jordlott för, och 2 jordägare med 21/360-dels jordlott nej, varför köpingen beslutat att sälja Badhustomten för 300 kronor kontant samt en årlig avgift av 5 kronor eller 5/8-dels tunnor korn. (Per Carlsson, 1865) [Anm Per Carlsson: Såväl omröstningsprotokollet samt skiss av tomtområdet och köpebrevet finns som bilaga till protokollet.]

Beslutet fattas av 21 röstande med ett sammanlagt andelstal av 149/360. Oppositionen består av endast två man – Lorentz Källare och lotsen Adolf Pik, vilka tillsammans har 21/360 av jorden. [Anm/PS: Enligt Hfl 1871-1878 innehar Lorentz Källare 1/30 och Adolf Persson Pik 1/60 av Lysekils jord, vilket alltså innebär att de tillsammans innehar $3/60 = 18/360$!]

Man handlar tydligen efter den princip, som Johan Gabriel Mollén med skärpa hävdar: de frånvarande få finna sig i vad de närvarande beslutar – en princip, som i detta sammanhang icke är hållbar.

För att ytterligare belysa tankegångarna på den tiden må här citeras ingressen till det köpebrev, som utfärdas för bolaget: ”På grund af beslut vid kommunalstämma den 20:de dennes och i enlighet med Kongl. Maj:ts nådiga förordning af den 6:te Augusti 1864 angående hemmansklyvning och jordavsöndring upplåta och försälja undertecknade å samtliga Lysekils köpings jordegares vägnar härmed till Lysekils Badhus Actie Bolag den tomt, som bolaget för närvarande innehar ...”.

Detta köpebrev undertecknas av Gustaf Emil Bundsen såsom ordförande vid stämman och tjugo av de jordägare, som röstat för försäljningen. En av dessa har ej underskrivit köpet och ej heller Källares och Piks namn finnas å handlingen.

Häradsrätten beviljar emellertid lagfart å fånget. Köpeskillingen uppbärs av jordägarnas kassör, handlanden Johan Bernhard Jonsson och går vid årets slut till fördelning mellan jordägarna. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

1865-03-31 ”Från Lysekil hafwa utklarerat Johannes Jonsson med skonerten Johanna och Johannes Johnsson Gren med skonerten Anna Maria, båda lastade med hafre till England. Lysekils hamn är fri från is och rent watten är till sjös och intet hinder för fartyg att segla ut och in från sjön. Inre farwattnet i skärgården från

Gullholmen söder ut är stängdt af is, och äfwen norrut hindras seglationen på inre farwattnen af is. Lysekils hamn har hela wintern, med undantag af några få dagar, då drifis inkommit från sjön, warit tillgänglig för sjöfarande.

Gullmarsfjorden är stark att köra från Ulseröd uppåt Holma, Saltkällan och Ferlef och isen är öfwer 3 qvarter tjock. – Till Lysekil inkom den 27 dennes skonerten Tre Bröder, Olaus Nilsson Lycke från England med stenkol till Randers. Skepparen har allt sedan jul legat i en Norsk hamn i närheten af Bergen. [Anm PS: se Anders Olsson, Skonare från Skaftö - Gåsö; Johanna, sid 149; Anna Maria, sid 42-43; Tre Bröder, sid 224-226. Olaus Nilsson Lycke bor i Hus n:o 18, Gamla Strandgatan 33A (X).]

Undertecknad försäljer i kommission alla sorters Jordbruksredskaper samt annat gjutgods, såsom Fyrspisar, kaminer, strykugnar m.m. utaf Keillers Mekaniska verkstads tillverkningar. Tillika finnes ett wäl sorteradt lager af alla sorters Jernsaker m.m. till billiga priser. Lysekil den 27 Mars 1865. Hjalmar Charmil Bergström." (BLT 1865-03-31/KJ) [Anm PS: H.C. Bergström har verksamhet i Hus n:o 166, Kungsgatan 53.]

1865-04-03 I Lysekil handläggs pastoratsfrågan vid kommunalstämman. Stämman leds av tullinspektör Gustaf Emil Bundsen. Förslaget möts av församlingens samfällda ogillande, bland annat på grund av de ökade lönekostnaderna och kostnaden för byggandet av nytt "Boställshus med uthuslägenheter". Man anser vidare att "Bro pastorat är väl ej större än att det hädanefter som hittills bör kunna utgöra ett enda Pastorat med en kyrkoherde och en komminister utan att själavärden behöfver lida något".

Lönerna till prästerna blir att pastorn erhåller 5.500 kronor per år och komministern 2.000 kronor. Stämman anser att på sikt bör två komministrar anställas inom pastoratet med placering i Lysekil. (Per Carlsson, 1865)

1865 **Små flickor – stora valar**

På sommaren liknar Sveriges vestra kust en enda ofantlig badbassin, der gamla och unga, sjuka och friska simma omkring så fredligt afstånd från varandra. Från Strömstad och Lysekil öfver Marstrand till Varberg och Malmö simma stora hvalar och små flickor i allsköns ro bredvid hvarandra, hvarvid det händer att hvalen blifver fången och uppstoppad som nyss i Göteborg, under det att de små flickorna fritt få gå iland. (Ny Illustrerad Tidning 1866) (Ohlén, Från Kusten – Strömstad till Smygehuk, sid 113)

1865-07-17 På kommunalstämman behandlas frågan om båtskjuts betingat av länsstyrelsens beslut i mars.
I protokollet kan vi läsa följande: "Flera af närvarande jordägare ansågo att det borde åligga alla Köpingens innevånare, likväl med undantag af tjänstemän,

som enligt allmän lag wore från sådan skyldighet befriade, att deltaga i detta onus.” [Anm: onus = pålaga.]

Detta bestrids av övriga närvarande, som framhåller att skyldigheten för skjutsning vilar å jorden liksom väghållnings och snöskottningsskyldighet.

Gustaf Emil Bundsen framhåller, att denna fråga ej borde lösas genom omröstning på kommunalstämma och föreslår att man skall fråga länsstyrelsen, om båtskjutsningen skall fullgöras av jordägarna ensamma eller av jordägarna i förening med husägarna eller av alla innevånare. Stämman följer detta råd.

Men båtskjutsningen måste under tiden fullgöras i avvaktan på länsstyrelsens besked.

Det blir en något förvirrande diskussion om hur detta skall ske. Olika mer eller mindre lyckade förslag kommer fram men till sist kommer Bundsen med det förlösande ordet: man skall utlysa skjutsningsskyldigheten på entreprenad och då ha en båt placerad i Norra och en i Södra hamnen. Skjutsningen skall uppdragas åt den, som åtar sig densamma med minsta förhöjning utöver taxan. Denna förhöjning skall av jordägarnas kassör utbetalas för alla skjutsningar, som beställts av gästgivaren. Entreprenören skall då givetvis få den i taxan upptagna avgiften av den resande.

Stämman godkänner Bundsens förslag och som ett ytterligare provisorium åtar sig Wilhelm Olsson och roddare Otto Julius Rundberg att tills vidare hålla båtar i Södra respektive Norra hamnen och att skjutsa efter gästgivarens uppbud och mot den förhöjning som vid blivande entreprenadauktion kan bestämmas. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 107.) (Per Carlsson, 1865)

- 1865-07-21 ”**Bolagsstämma.** Ordinarie bolagsstämma kommer att, i enlighet med bolagsordningens 118 §, hållas med aktieegare i Lysekils Badinrättning, Lördagen den 5 nästkommande Augusti kl. 5 eftermiddag i derwarande Societetssalong; och behagade respektive aktieegare att personligen, eller genom befullmäktigat ombud så mannggrant som möjligt tillstädeskomma. Lysekil den 17 Juni 1865. Direktionen.” (BLT 1865-07-21/KJ)
- 1865-08-08 ”Badsocieteten å Lysekil hade sistlidne fredag arrangerat en särdeles lyckad och lifvad festlighet, hwartill anledning närmast tagits af underrättelsen om hertiginnans af Östergötland lyckliga nedkomst. Å nya badhusets wackra och rymliga veranda samt avgränsande rum och å planen framför samlade sig sällskapet. Lifligt samtalade grupper promenerande här af och an, muntert skratt klingade, musikens toner ljödo – då plötsligt en signal gafs och kyrkoherden d:r Rothlieb äskade ljud wid de fyllda glasen derwid utbringade

en lyckad skål för vårt kungahus, hwilken tömdes efter det fanfarer och salut blifwit gifna samt folksången afsjungits.

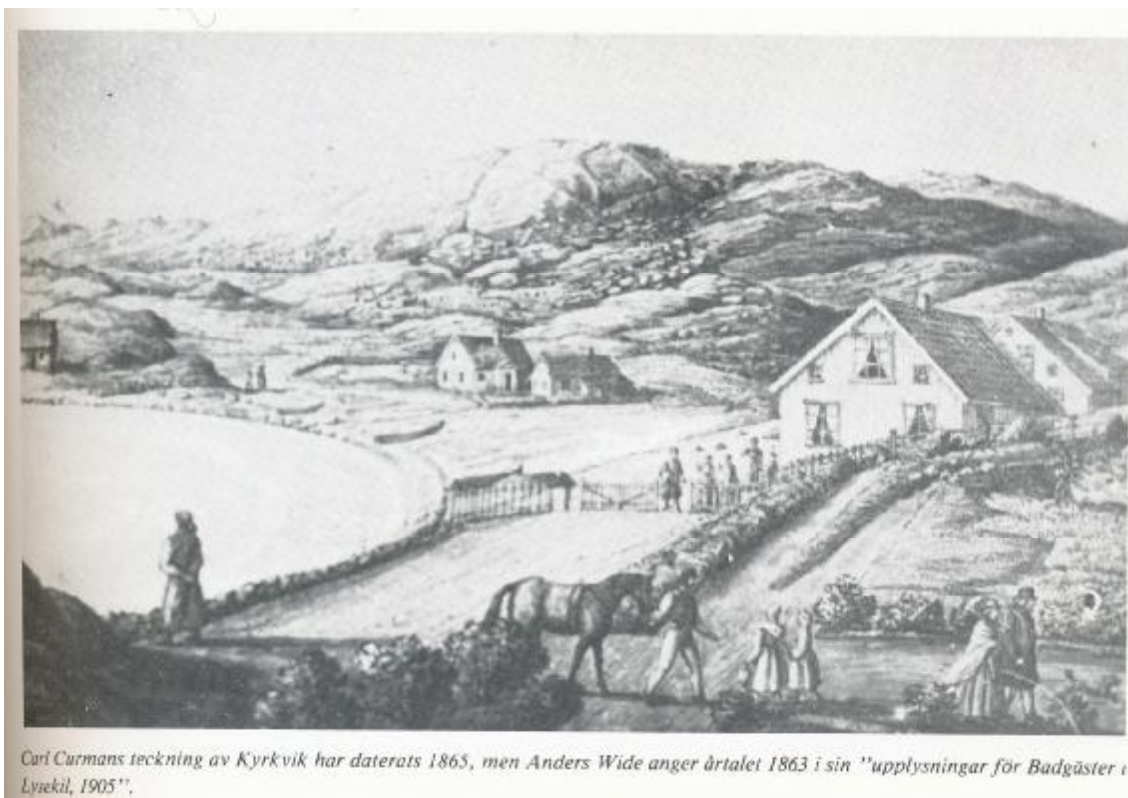
Sedan sålunda den officiella delen af festen war förbi, utfördes på ett lifligt sätt af herrar och damer bland sällskapet Rombergs "Kindersymfonie", hwilken wäckte mycken munterhet. Sedan därefter soupén blifvit serverad, uppfördes ett litet lyckat zigenar-divertissement i kostym, ett potpurri ur Preciosa med dess herrliga körer och marscher.

Först sent skildes sällskapet efter den lyckade festen." (BLT 1865-08-08/KJ)

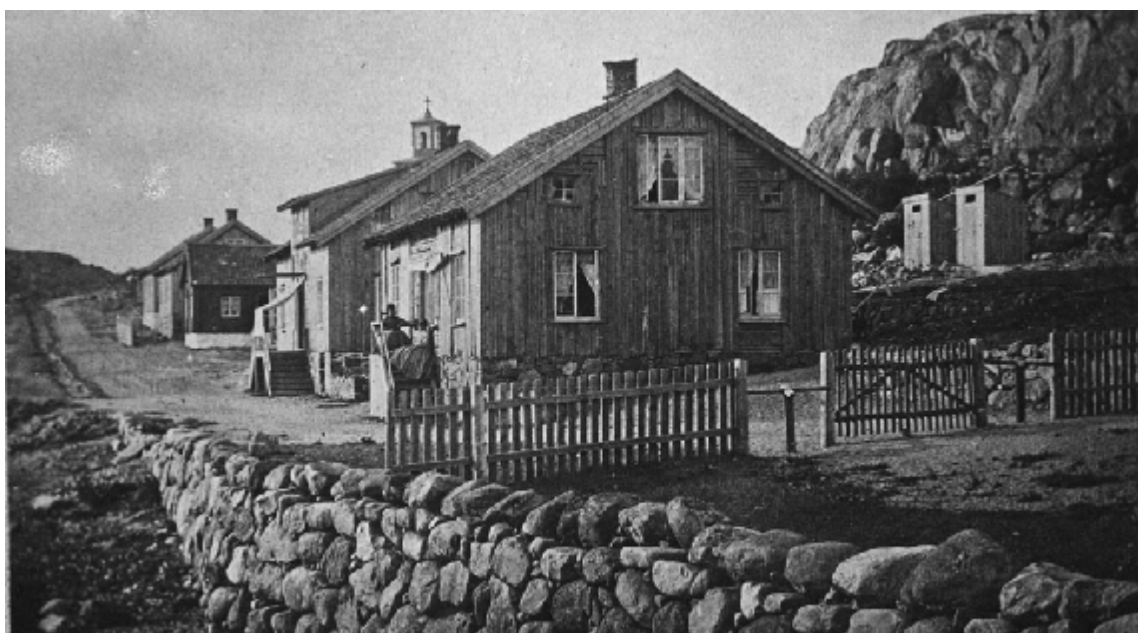
- 1865-09-13 Kommunalstämman uttalar att det vore av högsta vikt att få läkare anställd i Lysekil. Förutom köpingen skulle distriktet omfatta Lyse socken, Dragsmark socken, Skaftö, Gåsö samt Askum socken med fiskelägena Gravarne, Smögen, Havstensund, Tången, Näset och Malmön. Statsbidrag skulle utgå. (Per Carlsson, 1865)
- 1865-10-24 **"Från Lysekil** skrifwer korrespondent den 22 dennes, Tjugofem stycken skärgårdsfartyg hafwa i denna månad hemkommit och upplagt i winterlag. – Ingen olycka har ännu afhörts efter sista stormen; men ströwrak såsom plankor och bräder, hafwa synts drifwa omkring i sjön. – Då briggen Axéle, kommande från Grimsby och lastad med stenkol för hemorten, Oskarshamn sistlidne gårdag skulle ankra på Rosviks redd, kom den i drift och dref mot banken på Grötö, men med hjälp från land kom den snart af grund utan någon synnerlig skada." (BLT 1865-10-24/KJ)
- 1865-10-28 Kommunalstämman väljer garvare Martin Carlsson till brandmästare. Han är den ende som fortsätter som brandman efter den första tvåårsperiodens slut. Till rotemästare i första roten utses skeppare Lorentz Källare, handlande Daniel Hallenberg i andra och kopparslagare Jonas Dahllöf i tredje roten.
- Stämman beslutar även att hundskatt skall införas, fem riksdaler per hund. Hund som står ständigt bunden eller inlåst skall befrias från skatt.
- Till hamnfogdar väljs skeppare Lorentz Källare (Norra hamnen) och tullvaktmästare Carl Olof Malmberg (Rosvik). Arvodet utgörs av 10% på inkasserade hamnavgifter.
- Revisionsberättelsen för årets räkenskaper visar att fattigvården kostat kommunen 617 Riksdaler 75 öre. (Per Carlsson, 1865)
- Ett förslag att anlägga en gata på övre sidan av köpingen – det vill säga nuvarande Bansviksgatan – föranleder tillsättandet av en kommitté för utredning. Kommittén kommer emellertid till det resultatet att en sådan gata

skall bli alldeles för dyr och avstyrker förslaget. Detta avslås också av kommunalstämman. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

- 1865-12-.. Sista kommunalstämman för året väljer revisorer samt nya rotemän. Till nya rotemän väljs: Rote 1 sjöman Anton Johan Westerberg, Rote 2 skeppare Anton Öhnberg, Rote 3 skeppare Carl August Källare, Rote 4 skeppare Carl Robert Lycke, Rote 5 snickare Johannes Andersson och Rote 6 snickare Christian Andersson. (Per Carlsson, 1865)
- 1865-12-31 ”Lysekils köping eger f.n. 30 fartyg om 1.050 nylästers dräktighet, befolkningen från kringliggande öar och fisklägen eger 140 fartyg om tillsammans 2.700 nyläster. Under sistlidet år utklarerades från köpingen till utrikes orter 60 fartyg, hwilket war 13 flera än under år 1864. 99 fartyg ankommo under året från utlandet. Såsom winddrifware inkommo i hamnen 94 fartyg. Wid tullkammaren hade under året uppburits i lastpenningar samt fyr- och båtafgifter 2.240:68, hwilket war rdr 831:37 mera än år 1864. Af kustbewakningen med rdr 458:59. Köpingens folkmängd uppgår nu till närmare 800 personer. Under förlidet år hade warit besökt av ca 500 badgäster.” (BLT 1866-01-30/KJ) (Lysekils Sparbank 125 år, sid 30, 34)
- 1865-12-31 Från Lysekils postexpedition hafwa under år 1865 afsändts till inrikes orter 10.701 st betalda bref; till Norge och utlandet 1.754 st. Af 1.419 afgångna bref hafwa 412 st innehållit 242.834 rdr 22 öre, ankomna öppet rek. Bref hafwa innehållit 542.980 rdr rmt.” (BLT 1866-01-30/KJ)

1865 Carl Peter Curman har tecknat av Kyrkvik, jämför med fotografiet här nedan. Notera att Anders Wide i "Upplýsingar för badgäster i Lysekil" från 1908 skriver att året är 1863. (Knuth Hansson, sid 101)

1865 På fotografiet ses från höger husen på Badhusgatan 17, 15 samt 11, 9 och 7. (Foto: Carl Peter Curman)

Under det gångna året har i Lysekil följande hus byggts eller nybyggts:
 Badhusgatan 7 – byggs av änkan Anna Britta Mellander, född 1818-05-15 i Röe, Bro, änka 1859-10-11 efter handlande Gustaf Robert Mellander, född 1820-03-28 i Bubacka, Bro.
 Badhusgatan 9 – byggs av änkan Anna Katarina Corneliusson, född 1825-08-21 i Lysekil, född Öhnberg, änka 1863-12-25 efter jaktbåtsman och handlande Olof Knut Corneliusson, född 1814-08-25 i Uddevalla. [Anm: Gustaf Cornér är son till Olof och Anna Katarina.]
 Färgaregatan 14 – byggs av färgare Anders Gustaf Bergfalk, född 1833-03-22 i Örebro.
 Kungsgatan 8 – det så kallade Strandénska huset – byggs av målare Carl Christiansson, född 1826-09-21 i Bro.
 Kungsgatan 44 – nybyggs av handlande Carl Julius Norén, född 1841-09-07 i Göteborg.
 Dessutom är 1865 det år då parken i Lysekil anläggs.

- 1866 Enligt årets riksdagsordning har endast den man rösträtt till andrakammarval, som har en årsinkomst av minst 800 riksdaler eller äger fastighet taxerad till minst 1.000 riksdaler. Detta penningstreck upphävs först i och med 1907 års rösträttsreform. Denna reform tillämpas dock först vid riksdagsvalet 1911. (Från vår bygd. Del I, sid 44)
- 1866 Fiskeritillsyningsman Gerhard von Yhlén i Lysekil skriver i sin berättelse över Bohusläns havsfiske till Befallningshavande i länet att ”Vadfisket efter skarpsill (8.000 tunnor) är huvudfisket i nordligaste skärgården och Fjällbackatrakten, men har också i nämnda köping (Lysekil) den största beredning av kryddsill, hvilken i Marstrand, på Gullholmen mfl ställen berömvärt efterföljts. Exposémedaljer och priser hafva också tillkommit denna industri både i Stockholm och Boulogne”. (Knuth Hansson, Vikarvets årsbok 1974-1975, sid 69-70)
- 1866 Livräddningsstation nummer tre på Bohuskusten rapporteras upprättad i Smögen. (Krantz, Göteborg och Bohuslän, sid 269)
- 1866 Mattias Stranne övertar handelshuset i Fågelviken på Härnäset. Verksamheten utvecklas till att bli ett av de större på västkusten. Transporterna av gods sker nästan uteslutande med segelfartyg. [Anm: se (Bro AI:14, 1870-1880, sid 328).]
- 1866 Fiskeriuppsyningsman Gerhard von Yhlén förordar användandet av ”trawlnät” i det bohuslänska fisket. (Ohlén, Från Kusten – Strömstad till Smygehuk, sid 147)
- 1866 Salteriägare Gustaf Andersson, Fjällbacka, deltagar vid fiskeriutställningen i Boulogne i Frankrike. (Knuth Hansson, Fiskkonserverindustrin i Bohuslän, sid 5)

- 1866 Försök att odla ostron görs vid Strömstad, Smögen och i Ellösfjorden. (Ohlén, Från Kusten – Strömstad till Smygehuk, sid 147)
- 1866 Passagerarångaren NORDRE ELF I byggs vid Lindholmens varv för Lilla Edets Ångfartygs AB. Ångaren sätts in på Göta Älv-trafik i Göteborg och får namnet ELFKUNGEN. (LP 1998-02-05)

- 1866 I förgrunden av bilden ovan ser vi den år 1865 nyanlagda badhusparken. Längre fram, å nuvarande torg, har vi en tvåvåningsbyggnad, vilken med såväl tomt som hus har en tragisk historia, beskriven uti Hörmans bok om "Gamla Lysekil", sid 17, under benämning korset. Platsen är vid torget, ungefär där den trehörniga planteringen nu befinns.

Tomten bebyggdes första gången av kronolänsman C.A. Åhlander. Byggnadsmaterialet var någon slags betong av kalk och sand, och huset uppfördes i två våningar. Men innan det blev inrett rasade det ned och hela komplexet förvandlades till en grushög. Byggnadstomten övertogs därefter av herrar Samuel Johansson och Göransson, vilka år 1859 uppförde det å bilden synliga tvåvåningsträhuset samt under en del år där drev speceriaffär. Under en resa till Uddevalla hände det att Samuel Johansson drucknade. Därefter upphörde firman. Affären fortsattes därefter av Fredrik Carlsson intill år 1869-1870, då huset genom eldsvåda blev förstört. Herr A.G. Bergfalk övertog därpå

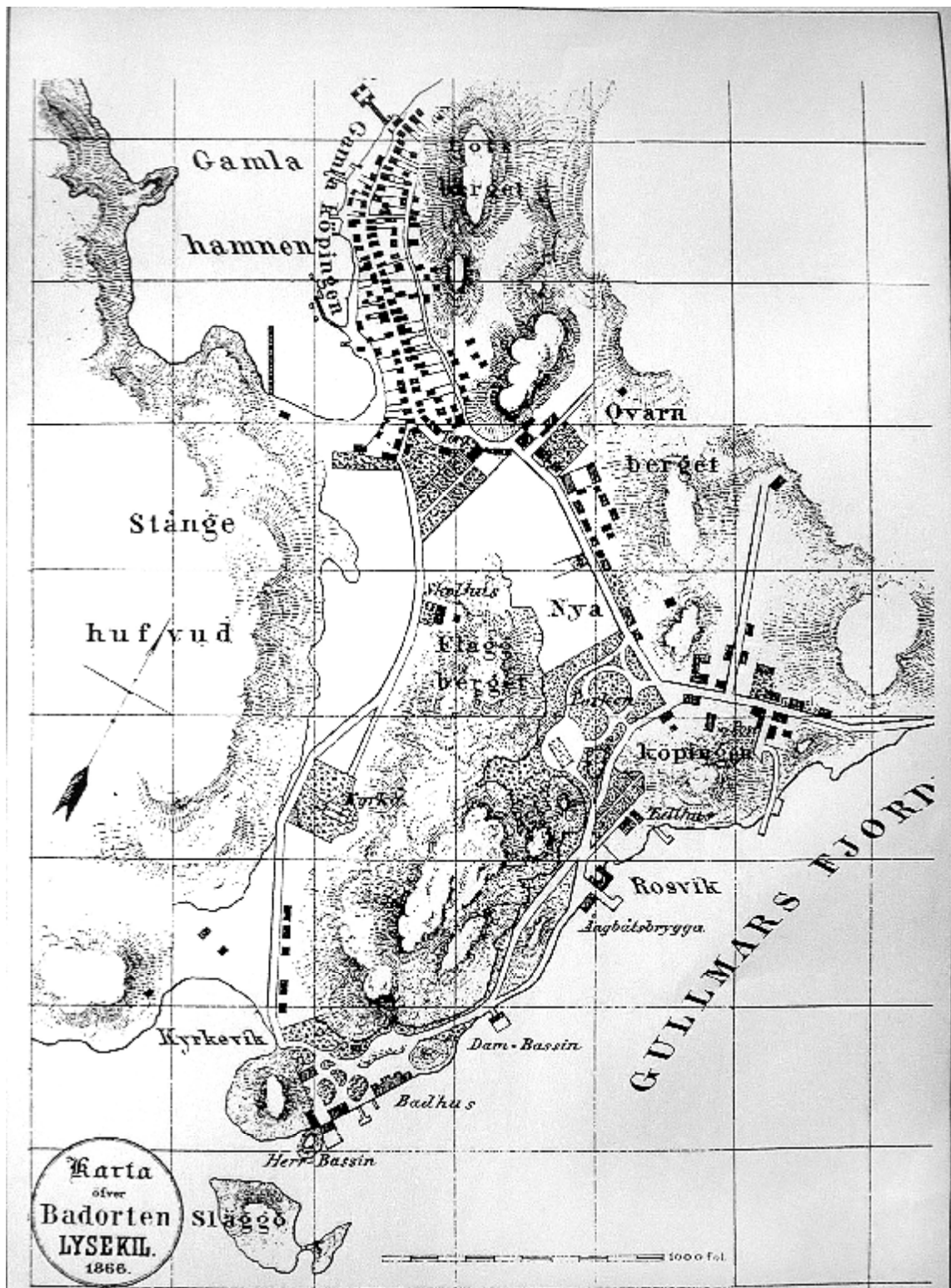
arrendekontraktet å tomten för att bebygga densamma. Lysekils kommun hade nu börjat uppgöra tomt- och gatureglering och ville flyttar berörd tomträtt dit där stadshotellet nu är beläget, men Bergfalk protesterade häremot. Då började mångåriga processer och trakasserier mellan herr Bergfalk och köpingens styrelse, som slutade med att herr Bergfalk förlorade.

Första hus till vänster å bild 8 är änkefru Petterssons bageri, i många år arrenderat av bagare Åkerman.

Huset närmast tillhörde fröken Annette Andersson – firma Svanberg och Pettersson.

Det tredje huset blev byggt av J.G. Sundberg i slutet av 1850-talet. Nästa hus till höger, uppfört av Lysekils förste järnhandlare, kapten Hjalmar Bergström från Fjällbacka.

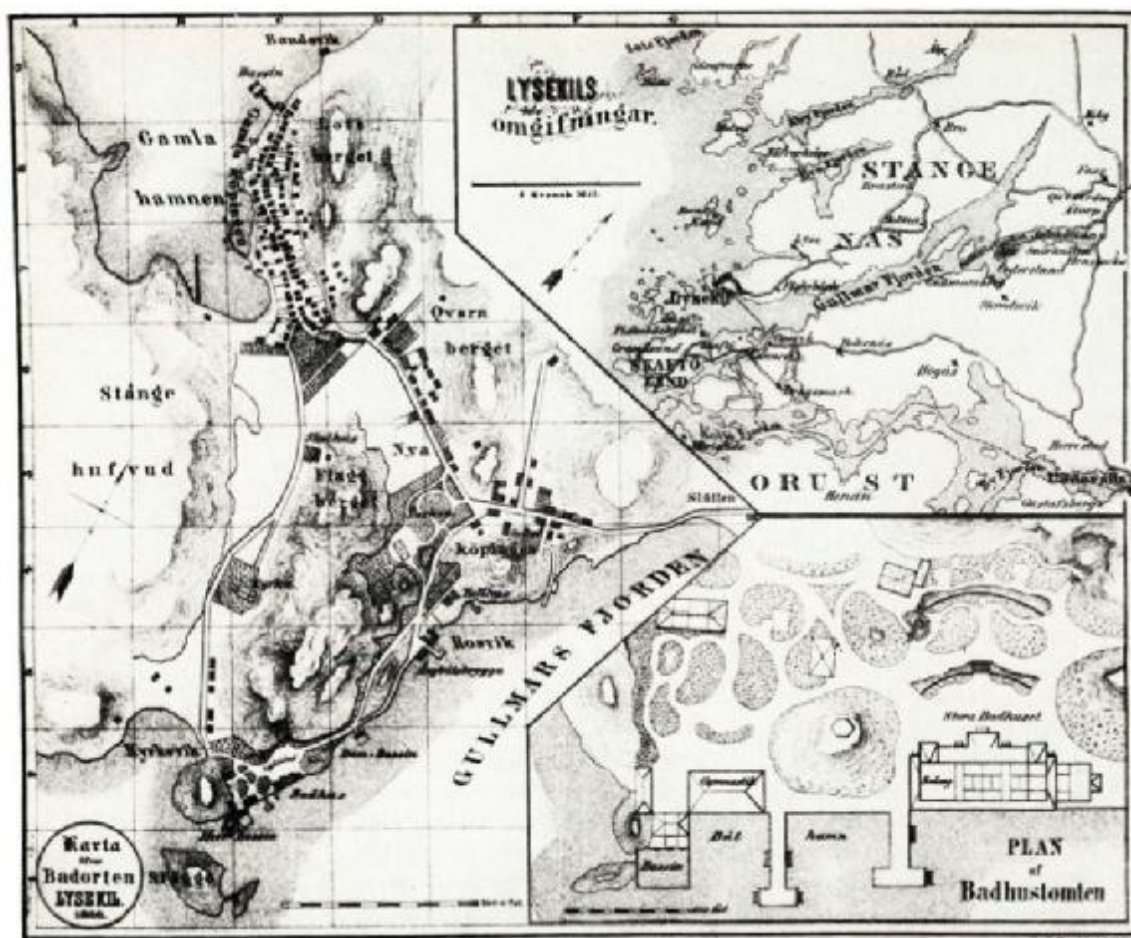
Huset längst till höger tillhörde sjökaptén [Gustaf Adolf] Åsberg; byggnaden ingick sedan som beståndsdel i Bergfalks kafé. (Malcom Jacobssons fotoalbum, Nr 8)
[Anm:se även kartan från år 1866,

1866

Kartan över badorten Lysekil upprättas tack vare Lysekils Badbolag. (Knuth Hansson, sid 59, 161)

På denna karta finns inga referenser till platser i köpingen.

1866 Karta över Lysekil med omgivningar från 1866. Den visar badorten just i början av sin expansion. (Foto: Nordiska Museet)

1866 I Lysekil finns 32 fartyg registrerade enligt Förteckning över Sveriges Handelsflotta.

1866-01-.. Kommunalstämman beslutar enhälligt att överklaga Kunglig Befallningshavares (länsstyrelsens) beslut om skjutsning samt att tillsätta en kommitté med uppgift att försöka skaffa fram någon entreprenör som för 100 riksdaler per år är villig att åtaga sig båtskjutsning. Kan ingen anskaffas för denna ersättning skall frågan på nytt tas upp på stämman för behandling.

Stämman anslår vidare 650 Riksdaler till Fattigvården. Detta, tillsammans med utgifter för skolhuset, lön till barnmorskan á 150 kronor samt diverse övriga utgifter, kräver en uttaxering av 1 Riksdaler 50 öre per bevillningskrona.

1866-02-06 Fönsterglas af alla brukliga dimensioner försäljes af undertecknad till billigt pris, och kan såväl quartkistor som mindre parti erhållas. Lysekil den 1 Feb. 1866. FR. CARLSSON. (BLT 1866-02-06/KJ)

- 1866-02-.. Länsstyrelsen lämnar besked i anledning av kommunalstämmans framställning den 29 januari 1866.
Länsstyrelsen förklarar, att eftersom Lysekils köping lyder under landsrätt är den i avseende på allmänna onera underkastad de lagar och författningar, som gäller för jord på landet. Skjutsningsskyldigheten utgörs på landet av dem, som där äga och bruka hemman. På grund härav finner länsstyrelsen, att den skjutsningsskyldighet, som åligger Lysekils köping, skall utgöras av dem som där äger jorden. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 111-112.)
- 1866-02-.. Ett antal jordägare lämnar till kommunalstämmans ordförande en skrift, vari påyrkas utlysande av stämma för behandling av i första hand frågan om överklagande av länsstyrelsens beslut i båtskjutsningsfrågan och i andra hand en rad förslag rörande utformningen av upplåtelsebestämmelser för den samfällda jorden.
- I denna skrivelse föreslås att byggnadstomter på den till allmänt bebyggande avsatta samfällda jorden skall säljas med skyldighet för köparen att inom två år bebygga tomten och med skyldighet för den nye ägaren att deltaga i de bördor, som vila på köpingens jord, bland annat båtskjutsning och snöskottning. Den, som icke vill köpa mark, skall även i fortsättningen få arrendera byggnadstomt, men till högre arrende än tidigare. För sand, lera och sten från samfällda marken till byggena skall särskild betalning lämnas.
- Bakom denna aktion står en grupp av gamla köpingens inflytelserika män med Lorentz Källare och Carl A. Wallin i spetsen och även de tyngsta gubbarna i nya köpingen: Johan Bernhard Jonsson, Benjamin Gabriel Mollén, Robert Nordvall, Grave Josias Sundberg och Didrik Olsson.
- Denna senare grupp torde ha varit med i denna aktion framför allt med tanke på att utvecklingen i köpingen skulle främjas genom att dess innevånare i allmänhet kunde förvärva jord med äganderätt. Det dittills tillämpade systemet skapar oöverstigliga hinder för en ordentlig fastighetskredit, då man icke kunde inteckna fastigheterna. [Anm: Skrivelsen tas ej upp på stämman!]
- Gamla köpingens skeppare delar icke precis denna synpunkt, utan torde mest ha åsyftat att få till stånd en rimlig fördelning av de allt tyngre bördor, som väghållningsbesväret och båtskjutsningsskyldigheten innebär.
- Jordägarna beslutar söka ändring av länsstyrelsens beslut genom att tillskriva kammarkollegium.
- Samtidigt som man beslutar överklaga länsstyrelsens beslut, uppdrar man åt en kommitté, bestående av Johan Bernhard Jonsson, Benjamin Gabriel Mollén,

Lorentz Källare och Jacob Hedberg att ”upprätta kontrakt om båtskjutsningens utgörande med sådana personer, som skulle vilja åtaga sig densamma mot ersättning af jordegarne”. Härvid satte man dock som maximum för ersättningen 100 riksdaler. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 111-112.)

Benjamin Gabriel Mollén med flera framlägger även förslag att köpingens jordägare skall sälja all mark, som avsatts för bebyggelse, till köpingen för sammanlagt 15.000 riksdaler. Taxeringsvärdet är 12.000 riksdaler. (Per Carlsson, 1866)

1866-03-06 Inför kommunalstämman med jordägarna denna dag rapporterar kommittén för båtskjutsningen att man ej lyckats få kontrakt med någon entreprenör. Stämman tar då följande beslut: Skjutsningen skall tills vidare utgöras så att varje ägare av halv lott eller 1/120-del av köpingens jord i tur och ordning efter uppbud av gästgivaren göra en skjutsning med båt. Budningen skall vid skjuts norrut börja hos den jordägare som bor längst i norr i köpingen och vid skjutsbeställning hos den som bor längst österut. När skjutsningen är klar, skall budkavlen, som gästgivaren skall hålla, lämnas till den granne, som därmed stod i tur att skjutsa. Köpingens ordningsman skall tillhandahålla gästgivaren förteckning över skjutsningsskyldiga. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)

På stämman beslutar man även att upprätta en Byggnadsordning för köpingen och en kommitté tillsätts.

Direktionen för Badbolaget meddelar att man vill sälja Badinrättningen till kommunen för 30 - 35 tusen riksdaler. En kommitté tillsätts. (Per Carlsson, 1866)

1866-04-03 ”Bolagsmännen i Lysekils Badinrättnings AB kallas till extra bolagsstämma å Lysekils gästgifwaregård Lördagen den 14 nästa April kl. 4 e. m. för att granska ritnings- och kostnadsförslag öfwer en parkanläggning och för besluts fattande om parkens anläggning. Lysekil den 23 Mars 1866. Direktionen.” (BLT 1866-04-03/KJ)

1866-04-06 ”Telegrafstationen i Lysekil. Telegrafstyrelsen har i sitt utlåtande öfwer den af kommunalstämman i Lysekil gjorda ansökan, att en elektrisk telegrafstation måtte få inrättas i nämnde köping och sättas i förbindelse med telegraflinien mellan Uddevalla och Strömstad, wisserligen ansett sig börda förorda besagde ansökan men tillika anmält att, alldenstund betydliga anslag erfordrades för utförande under år 1866 af wissa företrädeswis wigtiga arbeten, styrelsen icke wågade tillstyrka att telegrafledningen till Lysekil och stations inrättande derstädes finge werkställas under loppet af samma år, hwaremot styrelsen anhöll att i 1867 års arbetsplan få uppföra nämnde företag. Hwad styrelsen sålunda föreslagit har af Kungl. M:t blifwit gilladt.” (BLT 1866-04-06/KJ)

- 1866-04-10 ”Lysekils Badinrättning öppnas den 1 Juni och hålles öppen till 1 eller möjligen till den 15 September.
I det nya, stora och beqvämt inrättade varmbadhuset serveras utom vanliga varma saltsjöbad, gyttebad och kreuznachsbad med tillhörande lokala- och inre duscher, flera slags dusch- och ångbad, lokal och halfbad m. fl. I trenne nya basiner serveras kalla basin- och duschbad. För en modifierad kallvattenbehandling äro ock anordningar gjorda.
För Brunnsdrickning meddelas af erfaren gymnast.
För Segling finnes ett större antal goda båtar till billigt pris.
Stora Badhuset är försedt med Salong med godt Piano och Tidningar.
På 2:ne Restaurationer serveras både vid Table d’hôte och efter matsedel: för egen hushållning finnes god tillförsel af hvarjehanda förnödenheter.
Beställningar af rum (från 1 rdr till 50 öre per dag) mottagas af Badhusstyrelsen.
Badpriserna äro för varma bad (med dusch och gytte) 75, 60, 35 öre kalla basin- och duschbad 35, 25, 15 öre. Kreuznacherbaden obetydligt dyrare i Kruuznach.
Ångbåts-Kommunikation finnes både med Göteborg och Uddevalla flera gånger i veckan.
Läkarevården bestrides af herr doktor Carl Peter Curman.
Lysekil i April 1866. Styrelsen.” (BLT 1866-04-10/KJ)
- 1866-04-12 Kammarkollegium avvisar jordägarnas besvär över länsstyrelsens beslut i frågan om skjutsningsskyldigheten. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889.)
- 1866-04-.. Kommunalstämman avslår Badbolagets förslag. Skeppare och sjömän röstar till merparten Nej. Stämman beslutar vidare att införskaffa lokal till en telegrafstation.
- 1866-08-24 En salubod med bodkammare och magasin finnes ledig att hyra den 1 oktober eller förr i huset n:o 106 å köpingen Lysekil. Öfwerenskommelse kan ske på stället. Lysekil den 2 Augusti 1866. (BLT 1866-08-24/KJ) [Anm: Dagens adress är Kungsgatan 7.]
- 1866-10-.. Stämman beslutar att uttaga avgift från främmande personer som bedriver handel från öppna platser i köpingen. För stånd eller bod skall utgå en riksdaler och 50 öre samt för kista eller så kallat mångleri 60 öre.
- 1866-11-.. Svåra stormar rasar utmed sydvästra kusten i november månad. (Ohlén, Från Kusten – Strömstad till Smygehuk, sid 147)

1866-12-.. Med detta år går den nya kommunalstyrelsens första fyraårsperiod till ända och val till presidiet i stämman och till halva kommunalnämnden skall ske. Det blir praktiskt taget nybesättning på de flesta poster, så genomgående att man nästan får den uppfattningen att man betraktade omval som något, som icke borde förekomma.

Till ordförande i kommunalstämman väljs handlande Johan Bernhard Jonsson. Valet sker tydligen utan att Jonsson tillfrågas, ty dagen efter får Gustaf Emil Bundsen mottaga en skrivelse från Jonsson, vari denne avsäger sig uppdraget. Han åberopar dels sin klena hälsa, dels sina många andra uppdrag i kommunens och församlingens tjänst, dels ock slutligen skötseln av hans egna affärer.

Stämman godtar hans avsägelse och till ordförande i kommunalstämman väljs grosshandlaren, konsul Benjamin Gabriel Mollén. Robert Nordvall fortsätter som vice ordförande ytterligare en period. (Granqvist, Lysekils kommun före fullmäktiges införande 1889, sid 114)

1866 vintern Ångslupen GULLMARN öppnar som som första båt kustförbindelsen mellan Uddevalla och Göteborg. (Skärgårdstrafiken i Bohuslän, sid 40)

./